

אלו נאמרין פרק שביעי סוטה

מא.

עין משפט
גר מצוה

עא א מיי פייב מהל
תפלה הלכה ט יג
סמנ עשין יט עוש"ע א"ח
סמנ קמד ספיק פ:
עב ב מיי סס הל יג
[עוש"ע טס]:
עג ג ד ה ו מיי וסמנ
עס עוש"ע סס:
עד ד מיי סס הל"ג ופ"ג
מהל עבודת יוה"כ
הלכה י סמנ ע טוש"ע
א"ח עס ספיק ג:
עה ה מיי פ"ג מהל
עבודת יוה"כ סס:
ט נמי פ"ה מהל ברכות
הל יט עוש"ע א"ח פ"י
רעו ספ"ד ז:
עו ו מיי פ"ג מהל
עין י מיי פ"ג מהל
תפלה הלכה כד סמנ
עשין יט עוש"ע א"ח סמנ
תפד ספיק ג:
עז ז מיי סס פ"ג מהל כג
סמנ עס טור ש"ע
א"ח סמנ קמד ספיק ד:
עח ח מיי סס ופ"ג מהל
עבודת יוה"כ הלכה י
סמנ עוש"ע סס:
עט ט מיי פ"ג מהל
עבודת יוה"כ סס:
עפ פ מיי סס מהל
סמנ עשין רט:
פ מיי סס מהל
מגינה הלכה ג סמנ
עשין רל:
פא ע מיי סס הל ז:
פב פ מיי סס הל ג:

מוסף רש"י

מדלגין בבבאי. מפרסא
לפרסא ואין מדלגין
בתורה. שהטעם חל
הקופץ ממקום למקום אין
לבו מושב לפסוק (מגינה)
(כד). כאן בבבאי שיפסוק
המתורגמן. הא דקמיי
אין מדלגין בפרשה
המקוה מזה. שקדים
דגולל ספר תורה עד מקום
הדילוג יפסוק התורגמן
המתרגם פסוק שקלא
הקורא ומלאו נכרי וישין
ומלפין אן זה כבוד נכרי,
גבל אן בשאר סמנים הא
לאחר מות ויכול לנלוט עס
קודם שיפסוק התורגמן
(ויומא טס). ובבאי מגינה
(כד). כאן בענין אחר.
כגון סמנ עשין ספירש"ס
מדברות בענין יוה"כ
מדלגין ובעד סלג דקמיי
התורגמן. ואל דקמיי
דאפילו בכדי סלג דקמיי
נמי לא ירגל בעני עניינא
לפי שדברי תורה היא
אחרית וענין ומתו
ולרין שיכנסו בלג השומעין
וכשאלם יאלא משיעט
לשטה אמת איו טמ
לחטנות (ויומא טס ובבאי)
מגינה טס). ואין מדלגין
מגביא לבבאי. שיש סלג
עיוף ויתר מלאי (מגינה)
טס). וכל כך למה. למה
לרין לומר יד מהי
שקיימי לפרסא כבוד כאן
(ויומא ט). שלא להוציא
לעז על ס"ח. כשרואין
אמן קורא פרשה שלשית
על פה, יהי סבורים שספר
תורה חסר אותה פרשה
(טס). לפי שאין גוללין
ספר תורה בצבור. מפני
כבוד נכרי, שהיו מנפין
ודוממין לבן (טס לבניית
הגמ' טס). וליתו ס"ח
אחריתא. שהיא גלג
לפרשה שלשית (טס).
משום שאבגו של
ראשון. סלג יאמרו חסר
הוא (טס). ברכה שאבגו

כתב רחמנא בחג הסוכות. מימיה השמא דכתיב בחג הסוכות
צמועד למה לי ועוד לא ליכתוב אלא מקץ שבע שנים שנת
השמיטה צבא כל ישראל ליראות ואלא דיענא דלאו היינו מר"ה
דלא אינס צבאי ליראות ו"ל אס כן הוה אמינא בחג המנאות להכי
אינטרין בחג הסוכות מיהו צמועד
לא הוה לרין ונראה דלהכי אינטרין
משום דצבא כל ישראל ליראות משמע
מאתמלתא דצמועד ציוס ראשון קמ"ל
צמועד דמשמע צמועד המועד והאי
צבא כל ישראל דמשמע מאתמלתא
דצמועד לא ציוס צ' או ציוס ג' אלא
צמועאי יו"ט הראשון אכל פי רש"י
תמוה דפי' דמהאי טעמא ציוס טוב
ראשון לא דתיקון צימה אינה דומה
יו"ט כיון דגזירת הכתוב לקרות
מאתמלתא דצמועד יקראו צבא צימה
מלן דצימה מעכבת להכי מסתבר
דכפי' ונראה דהיו צונין הצימה מע"ט
צנין של פרקים וצמולו של מועד לא
היו עושין שום צנין אלא מקיימין אותה
ומצדיקין הפרקים יחד ואס לא צנו
אותה מערב יו"ט נראה דצניינה לא
היה דומה אפילו חולו של מועד:
מנאה

א ולכרכיה לספר וליקרי א"ר הונא בר יהודה א"ר ששת זלפי שאין גוללין
ס"ת בצבור וליתו ס"ת אחריתא וליקרי רב הונא בר יהודה אמר "משום פגמו
של ראשון ר"ש בן לקיש אמר ס"ת שאין מברכין ברכה שאינה צריכה ומי
חיישינן לפגמא ^ט והאמר רבי יצחק נפחא ר"ח טבת שחל להיות בשבת מביא
שלש תורות וקורא אחת מועניינו של יום ואחת של ר"ח ואחת בשל
חנוכה יתלתא גברי בתלתא סיפרי ליכא פגמא לחד גברא בתרי סיפרי
איכא פגמא: ומברך עליה שמנה ברכות כו': ^ט ת"ר ^ט [מברכין] בעל התורה
כדרך שמברכין בבה"ב ועל העבודה ועל ההוראה ועל מחילת עון כתיקן
על המקדש בפני עצמו ועל הכהנים בפני עצמן על ישראל בפני עצמן ועל
ירושלים בפני עצמה: והשאר תפלה: ^ט ת"ר השאר תפלה תפלה רנה
ובקשה שעמך ישראל צריכין ליוושע וחותרם בשומע תפלה מכאן ואילך
כל אחד ואחד מביא ספר תורה מתוך ביתו וקורא בו וכל כך למה כדי
להראות חזות לרבים: **בתני'** פרשת המלך כיצד מוצאי יו"ט הראשון עלי
חג בשמיני במוצאי שביעית עושין לו בימה של עץ בעזרה והוא יושב עליה
שנאמר ^א מקץ שבע שנים במועד וגו' הוה הכנסת נופל א"ת גותנה לראש
הכנסת וראש הכנסת גותנה לספן והספן גותנה לכהן גדול וכ"ג גותנה למלך
והמלך עומד ומקבל וקורא וישב אגריפס המלך עמד וקבל וקרא עומד
ושבחוהו חכמים וכשהגיע ^ב ללא תוכל לתת עליך איש נכרי ולגו עיניו דמעות
אמרו לו אל תתירא אגריפס אחינו אתה אחינו אתה וקורא מתחילת ^ג אלה
הדברים עד ^ד שמע ושמע ^ה והיה אם ^ו שמוע ^ז עשר תעשר ^ח כי תכלה לעשר
^ט ופרשת המלך ^י וברכות וקללות עד שגומר כל הפרשה ברכות שכהן גדול
מברך אותן המלך מברך אותן אלא שנותן של רגלים תחת מחילת העון:
גב' בשמיני סלקא דעתך אימא בשמינית וכל הגי למה לי צריכי דאי כתב
רחמנא מקץ הוה אמינא נימנו מהשתא ואע"ג דלא מתרמי בשמיטה כתב
רחמנא שמיטה ואי כתב רחמנא שמיטה ה"א בסוף שמיטה כתב רחמנא
במועד ואי כתב במועד ה"א מריש שתא כתב רחמנא בחג הסוכות ואי כתב
רחמנא בחג הסוכות הוה אמינא אפי' יו"ט אחרון כתב רחמנא ^י בבוא כל ישראל
מאתמלתא

דמעו. שהמקלה הוה פוסלו מן המלכות: אחינו אספ. ^ט אסמו מישראל: וקורא מהתילה אלה הדברים עד שמע. שצואתמן: ושמע
והיה אס שמוע. ע"י דילוג ומשם מדלג לעשר מעשר מדלג וקורא כי תכלה לעשר וברכות וקללות ומשם חוזר למפרע וקורא אשימה עלי
מלך. שמע קבלת מלכות שמים והיה אס שמוע קבלת עול מלות כדאמר צ"י שני דברכות (דף ג). וכן דברכות וקללות קבלת צרימות של תורה
ומשמיע לרבים עשר מעשר כי תכלה לעשר מפני שהוא זמן אסוף ומתנות עניים והפרשת תרומות ומעשרות ואע"פ שפרשת המלך מנסקת
צין עשר לכי תכלה קורא את אלה יחד שלא להפסיק במעשרות ואח"כ קורא פרשת המלך ואי משום דיש כאן דילוג צמורה ^ט בכדי ^ט (שלא) יפסיק
התורגמן אין נלמן תורגמן ואין מתרגמן אחריו: דברכות שג"ג מברך. ציה"כ אחר מקרא פרשה כדאמרן (יומא טס): [ולעיל מ:]. מברך עליה שמונה
דברכות: המלך מברך. אחר קריאתו: של רגלים. מקדש ישראל והומנים מברך תחת ^ט דברכות של מחילת העון שציו"כ: **גב'** לריכי.
כל הסימנין הללו מקץ שנת השמיטה וצחג הסוכות וצמועד: נימנוהו מהשתא. משנת ארבעים והלאה שבעצמות מואב נאמרה פרשה זו
ואע"ג דלא מתרמי בשמיטה שלא מנו שמיטין עד לאחר שבע שביעשו וצבע שחילקו כדאמרן (בבבאי טס): [עלכין] (דף ג): **בסוף שמיטה.**
קודם ר"ה של שמינית דהא מקץ שבע שנים משמע: מריש שפא. שכולן נקראו מועד כדכתיב (ויקרא כג) אלה מועדי ה' וקחשיב נמי ר"ה:

צריכה. שהיא לרין לחזור ולברך (טס). בחקין. כמו שלטן אומין אומן בתפלה (טס). השאר תפלה. כי היא תמנה רנה וקבשה כו' (טס). להראות חזות לרבים. להראות כי על ספר תורה ומפרסא
בעליה שערם להראות כבודם, שאלמר זה אלי ואנוהו. המאה לפני כמנהג, לזכר מה שפר תורה נאה בקלף נאה כדפי נאה כדלגל אומן, ומעדי יום הכפורים הביאום עס (טס). כימה. כעין מגדל קלר וגובה (טס).

ויקרא כו'. בספר עזרא כתיב. קמני מיהא לרצנן צמורה היו קוראים:
מתיני ככדי שלא יפסוק התורגמן הוא. שפרשת שור או כשצ"ט קרובה
לפרשת אחרי מות ו' ולא גמר התורגמן לתרגם עד שזה רואה אף
צמור ומתחיל כשמפסיק זה: ועד כמה מדלגין. צביא: כאן
צענין אחד. מדלגין צמורה כגון
מתיני דכרויינו צבעינא דה"כ ינינהו
הילך מדלגין ככדי שלא יפסוק
וצבייתא דקמני דאפי' ככדי שלא
יפסוק תורגמן אין מדלגין בשני עניינן
שזה צענין יום הכפורים וזה צנו את
אהרן או צפרשה אחרת שאין הלכ
שהוא נמשך אחר ענין אחד ממחר
לנאת ממנו לשמוע ולהצין דברי ענין
אחר הלכך תורה שהמלות מלויית צה
ומשמיעין אותה לנצור ופסוק אחד
שלא צין צו הוה שוכחו ועובר עליו
ואינו מקיימו וצאה חורבה על כך
לכן אין מדלגין מענין לענין ואפילו
אין התורגמן מפסיק אכל צביא
שפיר דמי: והסניא. צניחותא:
וצביא בשני עניינן. וכל שכן צענין
אחד: **וצביא** שני ענינא. משום עשר
מדלגין. מנצולה לחצרתה דכוליה
חד ספרא הוא: **מסוף הספר לתפלתו.**
למפרע: וכל כך למה. לו לומר
לס: שלא להוציא לעז. שלא יאמרו
פרשה שהוא קורא על פה אינה כמובנה
צו וספר משושה הוא: משום פגמו.
של ספר תורה ראשון שלא יאמרו
מנא צו פסול: צענינו של יום.
פרשה של אותה שנת לפי סדר פרשיות
התורה: ס"ר השאר תפלה. זו היא
שיש צרכה אחת וצו תפלה תמנה רנה
ובקשה שעמך כו': מלאן ואילך.
לאחר שגמר כהן גדול לקרוא פרשה
צברכותיה כל אחד מן הצבור מביא
ספר תורה מצינו לעזרה דקסבר
^ט אין עירוב והוצאה ליום הכפורים
אין נמי ^ט ירושלים לתמותה נעולות
צילנה ומערכין את כולה: להראות
חוסמו. של ס"ת וניו דלמר מר (מיר
דף ג): זה אלי ואנוהו ^ט המאה לפני
צמנות צס"ת נאה צצליית נאה:
בתני' צשמיי. צגמרא סריך
צשמיי ס"ד הא אחרת צמועאי יו"ט
הראשון ומשינן אימא צשמייית
צמועאי צביעית צסוכות צבתחילת
שנה צשמייית: צימה. אלמנר"א:
שנאמר מקץ שבע שנים. בסוף שבע
שנים ואתה קרייה על יד מלך היא
צמתיה צפסרי צפרשת המלך"א חס

משה הוה פוסלו מן המלכות: אחינו אספ. ^ט אסמו מישראל: וקורא מהתילה אלה הדברים עד שמע. שצואתמן: ושמע
והיה אס שמוע. ע"י דילוג ומשם מדלג לעשר מעשר מדלג וקורא כי תכלה לעשר וברכות וקללות ומשם חוזר למפרע וקורא אשימה עלי
מלך. שמע קבלת מלכות שמים והיה אס שמוע קבלת עול מלות כדאמר צ"י שני דברכות (דף ג). וכן דברכות וקללות קבלת צרימות של תורה
ומשמיע לרבים עשר מעשר כי תכלה לעשר מפני שהוא זמן אסוף ומתנות עניים והפרשת תרומות ומעשרות ואע"פ שפרשת המלך מנסקת
צין עשר לכי תכלה קורא את אלה יחד שלא להפסיק במעשרות ואח"כ קורא פרשת המלך ואי משום דיש כאן דילוג צמורה ^ט בכדי ^ט (שלא) יפסיק
התורגמן אין נלמן תורגמן ואין מתרגמן אחריו: דברכות שג"ג מברך. ציה"כ אחר מקרא פרשה כדאמרן (יומא טס): [ולעיל מ:]. מברך עליה שמונה
דברכות: המלך מברך. אחר קריאתו: של רגלים. מקדש ישראל והומנים מברך תחת ^ט דברכות של מחילת העון שציו"כ: **גב'** לריכי.
כל הסימנין הללו מקץ שנת השמיטה וצחג הסוכות וצמועד: נימנוהו מהשתא. משנת ארבעים והלאה שבעצמות מואב נאמרה פרשה זו
ואע"ג דלא מתרמי בשמיטה שלא מנו שמיטין עד לאחר שבע שביעשו וצבע שחילקו כדאמרן (בבבאי טס): [עלכין] (דף ג): **בסוף שמיטה.**
קודם ר"ה של שמינית דהא מקץ שבע שנים משמע: מריש שפא. שכולן נקראו מועד כדכתיב (ויקרא כג) אלה מועדי ה' וקחשיב נמי ר"ה:

תורה אור השלם
1. ויקרא בו לפני ה'רחוב
אשר לפני שער המים מן
הארז ועד חציית הים;
נגד האששים ודגשים
והמבינים ואוני בקל העם
אל ספר התורה:
2. ויצו משה אותם
לאמר מקץ שבע שנים
במועד שנת השמיטה בחג
הקדוש: דברים לא י
שום תשים עליך מלך
אשר יבחר יקר אלקיך בו
מקרב אחיך תשים עליך
מלך לא תוכל לתת
עליך איש נכרי אשר לא
אחיק הוא: דברים זו טו
4. דברים א' ו'
5. דברים ו' ד-ט
6. דברים יא יג-כא
7. דברים יד כג-כ
8. דברים יז כב-טו
9. דברים יז ד-כ
10. דברים כ
11. בבוא כל ישראל
לקרוא את פני יתהן
אלהיה במקום אשר
יבחר יתקרא את התורה
הזאת נגד כל ישראל;
באנשיהם: דברים לא יא

גלוין הש"ס
רש"י ר"ה אחינו אתה
שאבו מישראל: עי' ב"ק
דף פט ע"ה ועי' מהרש"א
מנ"ה ריש צ"ב:

אלמנר"א [אלמנר"א].
כימה.

לענין רש"י
אלמנר"א [אלמנר"א].
כימה.

אלמנר"א [אלמנר"א].
כימה.

פג א מ"י פ"ג מהלכות
גניבה הלכה ד סג
עשין ר"ל:
פד ב מ"י ס"ה ה"ג:
פה ג מ"י פ"ו מהל' מ"ת
ה"ג ו' טו"ש ע"י י"ד
סמון רמז סוף י"ד:
פו ד מ"י פ"ב מהל'
מלכות הלכה ג:
פז ה ע"ין כ"ט יב"ל סמון
נה שמה אמו כמנן
תרי"ג מנות:

מצוה שאני. והכי פרכינן נמי בפרק כ"ג בסנהדרין (דף ט"ו):
גבי מלך דמתן לא חולץ ולא חולצין לאשמו רבי יהודה
אומר אם רצה לחלוץ וליבס וזכר לטוב איני והאמר רב אשי וכו'
ומשני מנחה שאני וקשיא לר"י אמאי לא משני הכי בפרק שני דכתובות

מאימא דמסחיל מועד. ומיהו צ"י"ט לא שאין תיקון הבימה דוחה
לא את השבת ולא יו"ט ומאחמול נמי לא עבדין לה דחקה לה
עזרה והאי טעמא מפרש בגמ' ירושלמי (פ"א ה"ד) במס' מגילה דקתני
הקהל מאחרין כשהל להיות בשבת וקאמר מפני הבימה ועבדה
מאחמול דחקה לה עזרה אכזבתי"ר
צ"ע: "למלי בית שמונאי: אפי' למאן דאמר.
קדושתין צפ"ק (דף ג' ע"ג): אגורפה.
כחה של חנופה. דלע"ג דלמו משראל
אין ראוי למלכות דעבד היה ויולא
מילתא: נעווסו הדינין. שהחניפו
הדינין את צעלי הדין: ונתקלקלו
המעשים. שהגדולים ראו עוברי עבירה
ולא מיחו בידם מפני חנופה: ואין
אדם שיכול לומר לחבירו מעשי גדולים
ממעשיך. שמתוך שלא מיחו בעוברי
עבירה למדו הדורות את מעשיהם
ונמלא כולן עוברין: לפיני. לשון
כלתא נפשי (תהלים קט"ו). שמתאוה
לשמות יין תמרי: ופליגא. הא דרש
לקיש דלמר להחניפו לעשו נמכוין
לומר לו ראיתי פיך כראות פני וגו'
פליגא דרבינו לוי דלמר לא להחניפו
נמכוין אלא לאיים עליו ולהודיעו
שהוא רגיל לראות מלאכים: לא ישועו
כי אכרס. כשיצאו עליהם יסורין
לא יועילם שועה: ויאמר ירמיהו
לחניפי סגניא. שאמר בנאות שקר
על גלות יכניה וכלי הקודש שגלו עמו
צעד שנתים ימים אני משיבם אל
המקום הזה אמנן כן יעשה ה' חנופה
היא זו שהיה לו לומר כהדין שקר
אתה ניבא: "ויפי הוא צעור בנימון.
לאחר כמה ימים היה ירמיהו יולא
מירושלים ללכת ארץ בנימין לחלוק
נחלה שנפלה לו ותפסו ירמיהו
ויאמר לו אל הכשעים אתה נופל:
גמולה

גהות הב"ח

(א) ג' נעווסו (הדינין)
מ"י"ג ו"ב ג' רש"י
הדינין: (ב) תוב' ד"ה
ע"י אמו וכו' ופי' ר"י ג' צ
ע"י תוב' פ"ק המלך דף
מה פירו' צ"א בשם
ר"ש:

גליון הש"ס

תוב' ד"ה אותו תיוב' וכו'
אלא כן בהירורים
שבאח"ך. ופי' צ"ב דף ג'
ע"י מדי' כל: ד"ה כל
החניף וכו' במקום
בבבא פורת. מנ"א סמון
קט:

לעזי רש"י

אניקוברי"ר. להפריע.

מוסף רש"י

אין ישיבה בתורה. ראה
לעיל מ ע"ב. אפילו
למ"ד נשיא שמחל
כו'. פלוגתא בפרק קמח'
דקדושין (כתובות י"ז).
שום תשים עלך מלך.
יראל הוהו שישמו
עליהם שיעות הרבה
לגומר שמהא אומנו
עליהם הלך און כבודו
מחול שלפניך ריבה כחמו
שמות הרבה (כתובות י"ז).
ולכילי. רמאי טבל חושש
רעס (ישעיה כ"ה). שרע.
לשון און שהכל שועין
ופועין אלו (שם).

תורה אור השלם

1. וְבֵן הַמֶּלֶךְ וְדָוִד וְיִשָּׁב
לְפָנָיו וְיִאמְרוּ מִי אֲנִי
אֲדָרְיָ אֱלֹהִים וְמִי בֵּיתִי כִּי
הִיבֵיאנוּ עַד הַיָּלֶם:
שמואל ב' ו' יח
2. שום תשים עלך מלך
אשר יבחר וְ אֲלֹהֶיךָ בּו
מקרב אֲחֻזְךָ תִּשֶׂים עֲלֶיךָ
מֶלֶךְ לֹא תִּחַל לַתֵּת
עֲלֶיךָ אִישׁ נָבִיר אֲשֶׁר לֹא
אֲחֻזְךָ הוּא: דברים יז טו
3. לא יקרא עוד לנגב
גִּבְרָה וְלִכְבִּילֵי לֹא יִאמְרוּ
שׁוּבוּ: ישעיה לב ג'
4. ויאמר יעקב אל ג'א
אם נָא מְצַוֵּיתָן חֹן בְּעֵינֶיךָ
וְלִקְחוּ מִנְּחֻמֵּי מִיָּדִי כִּי
עַל בֶּן רֵאשִׁיתִי נָקַרְתָּ בְּרִית
פְּנֵי אֱלֹהִים וְתִרְצֵנִי:
בראשית ל"ג י'
5. וְהַפְּעֵי לִבְךָ וְשִׁמּוֹ אֶף
לֹא יִשְׁעוּ בִּי אֲפֻרָה:
איוב לו ג'
6. אומר לק"ש צדיק
אתה יקבדו עמים
יקעמוהו לאמיים:
משלי כד כד
7. מה אָבִק לֹא קָבֵה אֵל
וְקֵה אֲזַעֵם לִבְךָ וְעַם:
מדרב רב נ' ח
8. ויאמר י' לָהּ שֵׁנִי גִוַּם
בְּבִטְחוֹ וְשֵׁנִי לְאִמּוֹתַי
מִמַּעַף יָפְרוּ וְלֹאִם
מִלֵּאִם יִאָּמְרוּ וְרַב יַעֲבֹד
עֲדֵי: בראשית כ"ה כג
9. הוֹי הַאֲמָרִים לָרַע טוֹב
וְלִטּוֹב רַע שְׂמִים חֲשֹׁךְ
לְאוֹר וְאוֹר לְחֹשֶׁךְ שְׂמִים
מִרַּע לְקִתּוֹק וְקִתּוֹק לְמָר.
ישעיהו ה' כ'
10. לָכֵן כַּאֲבָל קֵשׁ לִשְׁמוֹן
אֵשׁ וְחֹשֶׁךְ לְקֵהָ יִרְפָּה
שְׂרָשְׁם בְּמִן יִהְיֶה וְיִרְחַם
כָּאֲבָק יַעֲלֶה כִּי מֵאִסּוֹ
אֵת תּוֹרַת יְהוָה יִבְצָאוּ
וְאֵת אֲמֹרֹת קְדוֹשׁ
יִשְׂרָאֵל נֶאֱמַר:
ישעיה ה' כד
11. ויאמר יקמיה ה'באי
אמן כן יעשה ה' יקם ה'
את דברך אשר נבאת
להשיב כלי בית ה' וכל
הגולה מקבל אל המקום
הזה: ירמיהו כ"ו י'

ודבר תמוה לומר אם היה ראו' מפני התורה כיון דלמו היטה משראל אלא משום דחילא מילתא כמו שפירש"י שיתחייבו על חנופה מועטת
זכאת עונש גדול (ט) ופירש ר"י אע"ג דלמר בפרק מנחות חלילה (יבמות קג). ובפרק החולץ (ס"ה מה): גבי רב מרי דמנייה רבא אפרוכי דבבא
וגבי אוספיכניה דרב אדא בר אבהא אם היטה אמו מישראל מקרב אחיך קרינן ציה (קדושין דף ט"ו): היינו דוקא גבי נשיאות ושרכות צעלמא
דלינהב שררות בנתא דרשטיין שום תשים עלין מלך מקרב אחיך מדסמך משימות למקרב אחיך ש"מ דבעינן צהו מקרב אחיך קצת כגון
אמו מישראל אבל מלך חזר וסנה עליו מקרב אחיך תשים עלין מלך דקפיד קרא גבי מלך עד שיהא ממש מקרב ממוצע מאציו ואמו
מישראל וזו היטה החנופה שמלך צורוע שלא כדון מורה והודו לו והחזיקו בך נהי שלא יוכלו למחות היה להן לשמוק ולא להחזיקו וזו עונש
החנופה בדבר עבירה שמחניף לחבירו מחמת יראתו מפניו ואינו חושש על יראת הקב"ה ועושה עין שלמעלה כאילו אינה רואה צירושלמי
דעשרה יוחסין בגמרא אין בודקין מן המוצא כתיב שום תשים עלין מלך אין לי אלא מלך מנין לרבות שוטרי הרבים וגבאי דקרא וסופרי
דיינין ומכין בלעוועט מ"ל מקרב אחיך תשים עלין מלך כל משמיהו עלין לא יאה * אלא מן הצבורין שבאח"ך:
כל המחניף לחבירו. יש לפרש שלא במקום סכנה אבל * במקום סכנה מותר כי היהא דפרק ארבעה מדרים (דף ג"ג ע"ג) עולא אזל
לארעא דישראל לוו צהדיה תרי צני אחאי קס חד שחטיה לחבירה אמר ליה לעולא יאות עבדי אמר ליה אין ופרע לו צית
השחטיה כי אתא לקמיה דרבי יוחנן אמר ליה דלמא ח"ו אחוקית ידי עוברי עבירה א"ל רבי יוחנן נפשא הללתא:

הדרן עלך אלו נאמרין

אלו נאמרין פרק שביעי סוטה

מב.

עין משפט
גר מצוה

א ז"ל על, ב ז"ל יראה
בירמיהו, ג יראה טו, ד
ד סנהדרין קב ע"ש, ה
ה ז"ל שקרנים, כיאל
בסנהדרין, ו א שנת קמט:
מגינה יב: סנהדרין קב, ג
ז יומא לט, ע"ש מרז טו:
ע"ש, ח ט"ז שתתברר
רש"י, ט נצי דימיה ה, י
י נצי י, יא ז"ל לא, יב
ט נוע"ע מוס' יומא טו:
ד"ה אמר להם ומוס' מנחות
ק. ד"ה אמר,

גמולה. גדולה כמו ויגמל (בראשית כא):
משך ידו. הקב"ה מהיות את לולא:
לא יגורד רע. לא יגור עמך רע.
וגבי מספרי לשון הרע כתיב דכתיב
זההיא פרשתא כי אין צפיה נכונה וגו':

הדרן עלך אלו נאמרין

משווח מלחמה. כהן (א) שנמרה
לכן שנאמר ונגש הכהן
וגו'. וצנמרה פרין מאי קאמר:
ויקומו האנשים. כתיב גבי פקח
צן רמליהו שלחם עם אחו דבדרי
הימים ששצו מצני יהודה הרצה
ושם היה נציא עודד שמו והויכחם
לצני ישראל ואמר להם צנמתי ה'
על בני יהודה נתנם צידכם והכימם
זהם לאין מרפא ועתה אתם אומרים
לכבוש אותם לצדים שמעוני והשינו
את השציה וגו': לגל כושל כל
הכושלים שזהם שאינו יכולין לילך
צרגליהם: זהלם סוסים. ננף סוסים
קריו זהלתי לשון המקרא: קלגסין.
חילות: הגפם טריסין. מניסין
וסוגרין ומדבקין התריסין זה סמוך
לזה כדי שינקשו זה על זה והקול
נשמע כקול המון לאיים על שכנגדם:
שוכך. שר צבא הדרעור: 'גמ' מאי
קאמר. היכי יליף לשון הקודש
השופט ממונה על השוטרי ששומר
עשוי לנגוש את מי שזיהה השופט
לכוף: ואימא סגן. מדבר דברים
הללו דהא ממונה הוא ויש ממונה
על נציו: למה סגן ממונה. לאיזה
דבר הוא ממונה ומוכן: שאם אירע
גוי. אבל צעד שלא אירע פסול לכהן
גדול אין לסגן גדולה של כלום:
מאי שנא שמע ישראל. למה
מתחיל בלשון זה: פעמיים מדבר
עמם אחס בספר. כשיצאו מארצם:
שמעו

הגהות הב"ח

(א) גמ' ומני יתפש
יראיה בין שלמיה
בירמיהו ויפלה:
(ב) שם גמולה דא
מנעלה:

מוסף רש"י

משך ידו את לוצימם.
משך הקב"ה את ידו מן
הלולאים שלא להתקרב
אלם (סנהדרין קב). לא
יגורד רע. הייט מספרי
לשון הרע, דכתיב במתיה
תלמד דוכי כוס איש דמיס
וגו'. ועוד דכתיב במתיה
קריס הוית קטר פתוח
ברגסו וגו' (סו).
הדרן עלך אלו נאמרין
על אויביכם אתם
הולכים. לפיך תמחוק
מלחמה (דברים ב ג)
למה סגן ממונה שאם
אירע בו פסול בכהן
גדול. אבל כל זמן שלא
יארע בו פסול אין הסגן
עובד שום עבודה צנועם
(יומא לט. ע"ש שריג' למה
סגן ממונה).

משווח מלחמה. כהן (א) שנמרה
לכן שנאמר ונגש הכהן
וגו'. וצנמרה פרין מאי קאמר:
ויקומו האנשים. כתיב גבי פקח
צן רמליהו שלחם עם אחו דבדרי
הימים ששצו מצני יהודה הרצה
ושם היה נציא עודד שמו והויכחם
לצני ישראל ואמר להם צנמתי ה'
על בני יהודה נתנם צידכם והכימם
זהם לאין מרפא ועתה אתם אומרים
לכבוש אותם לצדים שמעוני והשינו
את השציה וגו': לגל כושל כל
הכושלים שזהם שאינו יכולין לילך
צרגליהם: זהלם סוסים. ננף סוסים
קריו זהלתי לשון המקרא: קלגסין.
חילות: הגפם טריסין. מניסין
וסוגרין ומדבקין התריסין זה סמוך
לזה כדי שינקשו זה על זה והקול
נשמע כקול המון לאיים על שכנגדם:
שוכך. שר צבא הדרעור: 'גמ' מאי
קאמר. היכי יליף לשון הקודש
השופט ממונה על השוטרי ששומר
עשוי לנגוש את מי שזיהה השופט
לכוף: ואימא סגן. מדבר דברים
הללו דהא ממונה הוא ויש ממונה
על נציו: למה סגן ממונה. לאיזה
דבר הוא ממונה ומוכן: שאם אירע
גוי. אבל צעד שלא אירע פסול לכהן
גדול אין לסגן גדולה של כלום:
מאי שנא שמע ישראל. למה
מתחיל בלשון זה: פעמיים מדבר
עמם אחס בספר. כשיצאו מארצם:
שמעו

ויהי הוא בשער בנימן ושם בעל פקידות
ושמו יראה בן שלמיה בן הגנדה ויתפש את
ירמיהו הנביא לאמר אל הכשרים אתה נופל
ויאמר (לו) ירמיהו שקר אינני נופל (ב) אל
הכשרים וגו' וכתב ויתפש (ב) ירמיהו וביארהו
אל השרים וא"ר אלעזר כל עדה שיש בה
חנופה מאוסה כנדה שנאמר כי עדת חנף
גלמוד (א) שכן בכרכי הים קורין לנדה גלמודה
מאי גלמודה גמולה (ב) מבעלה ואמר ר' אלעזר
כל עדה שיש בה חנופה לסוף גולה כתיב
הכא כי עדת חנף גלמוד וכתב התם ואמרת
בלבבך מי ילד לי את אלה ואני שכולה
וגלמודה גולה וסורה וגו' א"ר ירמיה בר אבא
(ג) ארבע כיתות אין מקבלות פני שכינה בת
ליצים וכת הניפים וכת (ד) שקרים וכת מספרי
לשון הרע כת ליצים דכתיב (ה) משך ידו את
לוציצים כת הניפים דכתיב כי לא מפניו חנף
יבא בת שקרים דכתיב (ו) רובר שקרים לא יכון
לגדר עיניו כת מספרי לשון הרע דכתיב (ז) כי
לא אל חפץ רשע אתה לא יגורד רע (ח) צדיק
אתה ה' לא יגור במגורך רע:
הדרן עלך אלו נאמרין

משווח מלחמה כבשעה שמדבר אל העם
בלשון הקודש היה מדבר שנאמר
והיה בקרבכם אל המלחמה ונגש הכהן זה
כהן משווח מלחמה ודבר אל העם בלשון
הקודש ואמר אליהם שמע ישראל וגו' על
אויביכם ולא על אחיכם לא יהודה על שמעון
ולא שמעון על בנימין שאם תפלו בידם ירחמו
עליכם כמה שנאמר ויקומו וילבישוהו אשר
נקבו בשמות ויחזיקו בשביה וכל מעורביהם
הלבישו מן השלל וילבישוהו ויניעלוהו
ויאכילוהו וישקוהו וינחלוהו בחמורים
לכל כושל ויביאום ירחו עיר התמרים אצל
אויביכם אתם הולכים שאם תפלו בידם
לבבכם אל תיראו ואל תחפזו וגו' אל ירך
לבבכם מפני צהלת סוסים וציחצוח הרבות
אל תיראו מפני הגפת תריסין ושפעת הקלגסין
אל תחפזו מקול קרנות אל תערצו מפני
קול צווחות כי ה' אלהיכם ההולך עמכם
הם באין בנצחונם של בשר ודם ואתם באים
בנצחונם של פלשתים באו בנצחונם של גלית
מה היה סופו לכוף נפל בחרב ונפלו עמו
בני עמון באו בנצחונם של שובך מה היה
סופו לכוף נפל בחרב ונפלו עמו ואתם אי
אתם כן כי ה' אלהיכם ההולך עמכם להלחם
לכם וגו' זה מחנה הארון: גמ' מאי קאמר הכי
קאמר שנאמר ודבר ולהלן אומר משנה ידבר
והאלהים יעננו בקול מזה לחלן בלשון
הקודש אף כאן בלשון הקודש תנו רבנן ונגש
כהן ודבר אל העם יכול כל כהן שירצה ת"ל
ודברו השוטרים מה שוטרים בממונה אף
כהן בממונה ואימא סגן גדול נמו האויבא מלך
על גביו בעבודתו קאמר ואימא סגן שיש
ממונה על גביו אף כהן שיש ממונה על גביו
כהן גמ' אמר רבי חנינא סגן הכהנים למה
סגן ממונה שאם אירע בו פסול בכהן גדול
נכנס ומשמש דתתיו: ואמר אליהם שמע
ישראל: מאי שנא שמע ישראל אמר רבי
יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי אמר להן
הקדוש ברוך הוא לישראל אפילו לא קיימתם
אלא קריאת שמע שחרית וערבית אי אתם
נמסרין בידם: אל ירך לבבכם אל תיראו
כו': תנו רבנן פעמיים מדבר עמם אחת
בספר ואחת במלחמה בספר מה הוא אומר
שמעו

א א מ"י פ"ו מהלכות
מלכים הלכה ג סג
עין קב:
ב מ"י שם הלכה ג:

תורה אור השלם

1. ויהי הוא בשער בנימן ושם בעל פקידות ושמו יראה בן שלמיה בן הגנדה ויתפש את ירמיהו הנביא לאמר אל הכשרים אתה נופל ויאמר (לו) ירמיהו שקר אינני נופל (ב) אל הכשרים וגו' וכתב ויתפש (ב) ירמיהו וביארהו אל השרים וא"ר אלעזר כל עדה שיש בה חנופה מאוסה כנדה שנאמר כי עדת חנף גלמוד (א) שכן בכרכי הים קורין לנדה גלמודה מאי גלמודה גמולה (ב) מבעלה ואמר ר' אלעזר כל עדה שיש בה חנופה לסוף גולה כתיב הכא כי עדת חנף גלמוד וכתב התם ואמרת בלבבך מי ילד לי את אלה ואני שכולה וגלמודה גולה וסורה וגו' א"ר ירמיה בר אבא (ג) ארבע כיתות אין מקבלות פני שכינה בת ליצים וכת הניפים וכת (ד) שקרים וכת מספרי לשון הרע כת ליצים דכתיב (ה) משך ידו את לוציצים כת הניפים דכתיב כי לא מפניו חנף יבא בת שקרים דכתיב (ו) רובר שקרים לא יכון לגדר עיניו כת מספרי לשון הרע דכתיב (ז) כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגורד רע (ח) צדיק אתה ה' לא יגור במגורך רע: הדרן עלך אלו נאמרין על אויביכם אתם הולכים. לפיך תמחוק מלחמה (דברים ב ג) למה סגן ממונה שאם אירע בו פסול בכהן גדול. אבל כל זמן שלא יארע בו פסול אין הסגן עובד שום עבודה צנועם (יומא לט. ע"ש שריג' למה סגן ממונה).
2. כי עדת חנף גלמוד ואש אבקלה חזקי שחור: אויב טו לו
3. ואמרת בלבבך מי ילד לי את אלה ואני שכולה וגלמודה גלה וסורה ואלה מי גדל חן איני נשארתי לבדי אלה איפה הם:
4. יום מלכנו תקולו שרית חמת מין משך ידו את לוצימם: הישע ז ה
5. גם הוא לי לשתועה בי לא לקניו חנף יבוא: אויב י טו
6. לא ישב בקרב ביתי עשה רמיה דבר שקרים לא יכון לנגד עיני: תהלים קא ז
7. כי אל חפץ רשע אתה לא יגורד רע: תהלים ה ה
8. ותקח בקרבכם אל המלקחמה ונגש הכהן ודבר אל העם: דברים כ ב
9. ואמר אליהם שמע ישראל אתם קרבים היום למלחמה על אויביכם אל ירך לבבכם אל תיראו ואל תחפזו ואל תערצו מפניהם: דברים כ ג
10. ויקומו האנשים אשר נקבו בשמות ויחזיקו בשביה וכל מעורביהם הלבישו מן השלל וילבישוהו ויניעלוהו ויאכילוהו וישקוהו וינחלוהו בחמורים לכול כושל ויביאום ירחו עיר התמרים אצל אויביכם וישבו שמואל: דברי הימים ב כח טו
11. כי ה' אלהיכם ההולך עמכם להלחם לכם עם אויביכם לדושיע אתכם: דברים כ ד
12. ויהי קול השופר דולף ויחזק מאד משנה ידבר והאלהים יעננו בקול: שמות יט ט
13. ודברו השוטרים אל העם לאמר מי היאש אשר בנה בית חרש ולא תבכו ילך וישב לביתו פן ימות במלחמה ואיש אתו ויחננו: דברים כ ה